

Biroul permanent al Senatului

L159 / 19.11.2024

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

Comisia pentru constituționalitate

Nr. LXVIII/1545/2024

Comisia pentru învățământ

Nr. XXVIII/222/2024

RAPORT COMUN

asupra *Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației,*

reexaminare ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr. 323 din 10 iunie 2020

(L159/2019)

În temeiul art. 147 alin. (2) din Constituția României, republicată, în conformitate cu prevederile art. 153 alin. (1) și (2) din Regulamentul Senatului, republicat, cu modificările și completările ulterioare, **Comisia pentru învățământ și Comisia pentru constituționalitate**, prin adresa nr. **L159/2019**, au fost sesizate de Biroul permanent al Senatului, în data de **22 iunie 2021**, în vederea dezbaterii și elaborării raportului comun asupra *Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației*, ca urmare a **Deciziei Curții Constituționale nr. 323 din 10 iunie 2020**.

Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 323 din 10 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 836 din 11 septembrie 2020, a admis obiecția de neconstituționalitate și **a constatat că Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației este neconstituțională.**

Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 1468 din 2 martie 2020 și constituie obiectul Dosarului nr.363A/2020.

În motivarea obiecției de neconstituționalitate, se susține că legea criticată încalcă principiul bicameralismului, consacrat prin art. 61 alin. (2) din Constituție, întrucât în Camera decizională, reprezentată de Senat, au fost introduse 7 texte legislative noi care nu au fost prezentate spre dezbateri și adoptare în Camera de reflecție, și anume Camera Deputaților. În acest sens, se face referire la art. I pct. 2 [cu referire la art. 3 alin. (2)], pct. 3 [cu referire la art. 23 alin. (11)], pct. 4 [cu referire la art. 27 alin. (11) și (12)], pct. 17 [cu referire la art. 84 alin. (1), (3) și (4)], pct. 23 [cu referire la art. 135 alin. (5)] și pct. 31 [cu referire la art. 262 alin. (1) și (3) partea introductivă] din lege.

Prin Decizia nr. 323 din 10 iunie 2020, Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea legii, reținând următoarele:

- textele constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cele ale art. 61 alin. (2) privind principiul bicameralismului, ale art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului și ale art. 138 alin. (5) privind interdicția constituțională de a aproba cheltuieli bugetare fără stabilirea sursei de finanțare;

Criticile de neconstituționalitate referitoare la încălcarea principiului bicameralismului:

- reglementările invocate de autorii obiecției de neconstituționalitate, și anume art. I pct.2 [cu referire la art.3 alin.(2)], pct.3 [cu referire la art.23 alin.(11)], pct.4 [cu referire la art.27 alin.(11) și (12)], pct.17 [cu referire la art.84 alin.(1), (3) și (4)], pct.23 [cu referire la art.135 alin.(5)] și pct.31 [cu referire la art.262 alin.(1) și (3) partea introductivă] din lege, au fost adoptate de Senat – Camera decizională – în condițiile în care aveau un caracter de noutate față de materia propusă de inițiatori, referindu-se la ipoteze normative neavute în vedere de aceștia. Astfel, adoptarea tacită de la nivelul Camerei Deputaților nu a avut în vedere noile soluții legislative propuse la Senat, care, în esență, constau în: (i) înscrierea în învățământul preșcolar, la solicitarea expresă a părinților, a copiilor cu vârstă de minimum 2 ani, cu consecința extinderii învățământului preșcolar pentru copiii având vârsta cuprinsă între 2 și 3 ani – art. I pct.3 [cu referire la art.23 alin.(11)] și pct.4 [cu referire la art.27 alin.(11) și (12)]; (ii) introducerea gratuității pentru transportul local în comun, de suprafață naval și subteran,

precum și pentru transportul rutier județean și interjudețean, feroviar și naval, pe tot parcursul anului calendaristic pentru elevii din învățământul obligatoriu, profesional și liceal acreditat/autorizat [soluția legislativă în vigoare vizează un tarif redus cu cel puțin 50%] – art. I pct.17 [cu referire la art.84 alin.(1)]; (iii) decontarea cheltuielilor de transport pentru elevii care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu, fără limită de kilometri [soluția legislativă în vigoare vizează un decont în limita a 50 de km] – art. I pct.17 [cu referire la art.84 alin.(3) teza întâi]; (iv) decontarea sumei ce reprezintă contravaloarea a 52 de călătorii dus-întors pe an pentru elevii care nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu, dacă locuiesc la internat sau în gazdă [soluția legislativă în vigoare vizează un decont în limita a 8 asemenea călătorii] - art. I pct.17 [cu referire la art.84 alin.(3) teza a doua]; (v) introducerea pentru elevi a gratuității pentru accesul la muzee, la concerte, la spectacole de teatru, de operă, de film și la alte manifestări culturale și sportive organizate de instituții publice [soluția legislativă în vigoare vizează un tarif redus cu cel puțin 75%] - art. I pct.17 [cu referire la art.84 alin.(4)]; (vi) acordarea unei finanțări de bază calculate după un coeficient mărit pentru studenții care urmează cursurile într-o limbă modernă de circulație internațională – art. I pct.23 [cu referire la art.135 alin.(5)]; (vii) restructurarea conținutului activității personalului didactic de predare [soluția legislativă în vigoare prevede a) activități didactice de predare-învățare-evaluare și de instruire practică și examene de final de ciclu de studii, conform planurilor-cadru de învățământ; b) activități de pregătire metodico-științifică; c) activități de educație, complementare procesului de învățământ: mentorat, școală după școală, învățare pe tot parcursul vieții; d) activități de dirigenție, iar cea propusă prevede a) activități didactice de predare-învățare-evaluare și de instruire practică și examene de final de ciclu de studii, conform planurilor-cadru de învățământ, de pregătire pentru evaluări/examene naționale și/sau pentru obținerea performanței educaționale, precum și de învățare remediară; b) activități de pregătire metodicoștiințifică, curriculumul la decizia școlii, în acord cu nevoile elevilor; c) activități de educație, complementare procesului de învățământ: mentorat, școală după școală, învățare pe tot parcursul vieții; d) activități de dirigenție; e) activități specifice scrierii, derulării și evaluării proiectelor educaționale; f) activități de pregătire remediară] – art.I pct.31 [cu referire la art.262 alin.(1)]; (viii) includerea în norma didactică de predare-

învățare-evaluare și de instruire practică și de evaluare curentă a preșcolarilor și a elevilor în clasă a activităților de pregătire pentru evaluări/examene naționale și/sau pentru obținerea performanței educaționale și a celor de învățare remediară – art. I pct.31 [cu referire la art.262 alin.(3) partea introductivă];

- singurul text care, deși adoptat în Camera decizională, nu afectează structura legii este art. I pct.2 [cu referire la art.3 alin.(2)], întrucât acesta reglementează aplicarea pentru viitor a principiului adaptabilității curriculumului național și programei școlare, fără afectarea grupelor/claselor deja existente. Acest text de lege este însă plasat în mod greșit în corpul legii, nefiind o reglementare modificatoare sau completatoare a Legii nr.1/2011, ci una proprie legii supuse controlului de constituționalitate;
- pentru prevederile art. I pct.3 [cu referire la art.23 alin.(11)], pct.4 [cu referire la art.27 alin.(11) și (12)], pct.17 [cu referire la art.84 alin.(1), (3) și (4)], pct.23 [cu referire la art.135 alin.(5)] și pct.31 [cu referire la art.262 alin.(1) și (3) partea introductivă] din lege, Senatul s-a constituit ca unic legiuitor, cu încălcarea prevederilor constituționale care consacră principiul bicameralismului. Mai mult, configurația actului normativ adoptat de Senat este semnificativ diferită de cea supusă dezbaterii Camerei Deputaților, iar acest fapt nu rezultă dintr-o simplă restructurare a materiei, ci din adoptarea unor reglementări noi, care nu au legătură și nu derivă din reglementarea inițială [a se vedea și Decizia nr.56 din 5 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.199 din 1 martie 2020, par.54];

în consecință, Curtea constată că Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației încalcă principiul bicameralismului, fiind contrară art. 61 alin. (2) și art. 75 alin. (1) din Constituție.

Criticile de neconstituționalitate referitoare la încălcarea obligației de solicitare a informării Parlamentului și a fișei financiare:

- Curtea constată că propunerea legislativă a prevăzut chiar din momentul inițierii sale introducerea, pentru antepreșcolari, preșcolari și elevi, a programului „Masă caldă la școală”, a cărui valoare zilnică nu poate fi mai mică de 7 lei/beneficiar,

- inclusiv taxa pe valoarea adăugată, aspect care, în mod evident, necesita solicitarea informării Parlamentului;
- astfel, Curtea reține că în ședința Biroului permanent din 26 noiembrie 2018 s-a solicitat punctul de vedere al Guvernului, în temeiul art.111 alin.(1) din Constituție coroborat cu art.92 alin.(4) și art.113 alin.(11) din Regulamentul Camerei Deputaților, întrucât propunerea legislativă avea implicații bugetare. Prin urmare, întrucât s-a solicitat informarea Guvernului, au fost îndeplinite, din această perspectivă, exigențele art.111 alin.(1) din Constituție;
 - analizând art.I pct.17 [cu referire la art.84 alin.(1), (3) și (4)] și pct.23 [cu referire la art.135 alin.(5)] din lege, texte introduse în Camera decizională, Curtea constată că au, în mod evident, implicații bugetare [introducerea gratuității pentru transportul local în comun, de suprafață naval și subteran, precum și pentru transportul rutier județean și interjudețean, feroviar și naval, pe tot parcursul anului calendaristic pentru elevii din învățământul obligatoriu, profesional și liceal acreditat/autorizat, decontarea cheltuielilor de transport pentru elevii care nu pot școlarizați în localitatea de domiciliu fără limită de kilometri, decontarea sumei ce reprezintă contravaloarea a 52 de călătorii dus-întors pe an pentru elevii care nu pot școlarizați în localitatea de domiciliu, dacă locuiesc la internat sau în gazdă, introducerea pentru elevi a gratuității pentru accesul la muzee, la concerte, la spectacole de teatru, de operă, de film și la alte manifestări culturale și sportive organizate de instituții publice; acordarea unei finanțări de bază calculate după un coeficient mărit pentru studenții care urmează cursurile într-o limbă modernă de circulație internațională etc.];
 - pentru ca legea analizată să se coreleze cu prevederile bugetului de stat, în virtutea art.15 alin.(3) din Legea nr.500/2002, dacă în cursul dezbaterilor din cadrul comisiei sesizate în fond la una dintre Camere au apărut amendamente care impuneau modificarea prevederilor bugetului de stat sau ale bugetului asigurărilor sociale de stat, președintele acestei comisii avea obligația să solicite o nouă informare, reactualizată, din partea Guvernului [a se vedea Decizia nr.58 din 12 februarie 2020, par.49];
 - prin urmare, întrucât nu s-a solicitat informarea Guvernului, nu au fost îndeplinite, din această perspectivă, exigențele art.111 alin.(1) din Constituție;
 - Curtea constată că inițiatorii propunerii legislative nu au solicitat fișa financiară. Or, prin Decizia nr.56 din 5 februarie 2020, precitată, par.67 și 71, și Decizia nr.58

din 12 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.205 din 13 martie 2020, par.54 și 55, Curtea a stabilit ca, pentru a respecta procedura constituțională de adoptare a unui act normativ care implică o cheltuială bugetară, respectiv art.138 alin.(5) din Constituție, inițiatorii actului normativ să facă dovada că au solicitat Guvernului fișa financiară, ceea ce nu s-a întâmplat în cauza de față. Prin urmare, Curtea constată că au fost încălcate dispozițiile art.138 alin.(5) din Constituție prin raportare la art.15 alin.(1) din Legea responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.472 din 4 iunie 2010, și art.15 din Legea nr.500/2002 privind finanțele publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.597 din 13 august 2002.

Comisia pentru constituționalitate și Comisia pentru învățământ, în ședințele separate din 28 septembrie 2021 și 12 noiembrie 2024, au analizat legea trimisă la promulgare și Decizia CCR nr. 323 din 10 iunie 2020 și au hotărât, cu **majoritate** de voturi ale membrilor prezenți, să adopte un **raport comun de respingere a Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul educației**.

În conformitate cu prevederile alin. (4) al art.147 din Constituție, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor, de la data publicării lor în Monitorul Oficial al României.

La dezbateri, a participat, în conformitate cu prevederile art.63 din Regulamentul Senatului, republicat, cu modificările și completările ulterioare, domnul Secretar de stat Zoltan Kallos, Ministerul Educației.

În consecință, **Comisia pentru învățământ și Comisia pentru constituționalitate supun spre dezbateri și adoptare, plenului Senatului, raportul comun de respingere a legii trimise la promulgare.**

În raport cu obiectul de reglementare, legea face parte din categoria **legilor organice** și urmează a fi supusă votului plenului Senatului, potrivit art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

Senatul, în aplicarea dispozițiilor art. 75 din Legea fundamentală și a dispozițiilor art. 92 alin. (8) pct. 2 din Regulamentul Senatului, republicat, cu privire la actul normativ aflat în procedura reexaminării, înregistrat cu **L159/2019**, este Cameră decizională.

Președinte,

Senator Elena ~~Simona~~ SPĂTARU

Președinte,

Senator Monica-Cristina ANISIE

Secretar,

Senator ~~Constanțin~~ Daniel CADARIU

Secretar,

Senator Liliana Sbirnea